

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ

ԿՈՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

Կազմել է՝ համայնքի ղեկավար Ա. ԵՆԳԻԲԱՐՅԱՆ

Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու _____ թիվ _____ որոշմամբ
(նիստի ամսաթիվը)

ԿՈՇ 2017թ.

Բովանդակություն

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք	3
2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն	4
2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն	4
2.2. Համայնքի սոցիալ տնտեսական իրավիճակը	6
2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրերը	9
2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները 90	
2.5. Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ	14
2.6. Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն	15
3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում	16
3.1. Համայնքի զարգացման տեսլական	16
3.2. Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ	17
4. ՀՀԶԾ ֆինանսավորում	23
5. ՀՀԶԾ մոնիթորինգ	24

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք

Հայաստանի Հանրապետության Արագածոտնի մարզի Կոշ համայնքի 2017-2015 թ.թ. հնգամյա զարգացման ծրագրի ընդունման նպատական է սահմանել հաջորդ հինգ տարիներին Կոշ համայնքի զարգացման գերակա ուղղությունները և նշել դրանց հասնելու հնարավոր ճանապարհները և անհրաժեշտ միջոցառումները: Գերակա ուղղությունների հստակ սահմանումները հնարավորություն կստեղծեն իրագործել տեղական ինքնակառավարման առաքելությունը և հասնել համայնքի զարգացման տեսլականին: Համայնքի զարգացման գերակա ուղղությունները սահմանելիս հաշվի են առնվել համայնքի առկա ռեսուրսները (ակտիվները), պարտավորությունները, տեղական առանձնահատկությունները, երկրի տնտեսական և քաղաքական առկա իրավիճակը, ինչպես նաև առաջիկա զարգացումների կանխատեսումները: Զարգացման ռազմավարության մշակման և գերակա ուղղությունների սահմանման ժամանակ ցուցաբերվել է ինտեգրացված մոտեցում (տնտեսական, սոցիալական, շրջակա միջավայրի և այլ գործոններ): Գերակա ուղղություններից բխող հիմնախնդիրները սահմանումներն են որոշակի ժամկետում իրականացվող անելիքների մասին: Ամեն տարի համայնքը կարող է մշակել նոր, համայնքի զարգացման գերակա նպատակներին առավել համապատասխան հիմնախնդիրներ և լրացումների ձևով ներառել սույն փաստաթղթում: Այս փաստաթղթում սահմանված հիմնախնդիրները նույնպես համապատասխանում են տվյալ պահին առկա իրավիճակին: Իրականացվել է համայնքի գնահատման ամփոփ փաստաթղթավորում, իրավիճակի գնահատման վերլուծություն, համայնքի հնգամյա զարգացման ռազմավարության ընտրություն: Ծրագրի նախագծի մշակմանը մասնակցել են համայնքապետարանի աշխատակազմի բոլոր ստորաբաժանումները, քննարկվել և հաշվի են առնվել հանրային լուծումների արդյունքում ընդունելի համարված բոլոր առաջարկությունները:

1. Համայնքի զարգացման առաջիկա հինգ տարիների համար գերակա ճյուղ է համարվելու գյուղատնտեսությունը, անասնապահությունը, գյուղատնտեսական և անասնապահական մթերքների մշակման փոքր ձեռնարկությունների հիմնում:
2. Համայնքի հիմնական խնդիրներն են՝
 - ա) բնակչությանը խմելու ջրով ապահովելը
 - բ) ոռոգման համակարգերի արդիականացումը և մասնակի վերանորոգումը
 - գ) ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը
 - դ) գյուղատնտեսության բնագավառում բարձրարժեք մշակաբույսերի ներմուծումը
3. Կոշ համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների առաքելությունը գյուղի տարածքում բնակիչների կենսամակարդակի հնարավոր առավելագույն բարենպաստ պայմանների մշտական և կայուն ապահովումն է, ինչպես նաև հյուրերի և զբոսաշրջիկների համար հարմարավետ ու գրավիչ պայմանների ստեղծումը:

2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն

2.1 Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն

Արագածոտնի մարզի Կոշ գյուղը պատմական հին գյուղ է: Այն գոյություն է ունեցել դեռևս մեր թվարկությունից շատ առաջ: Սակայն պատմաբանների կողմից հիշատակվել է 4-րդ դարից: Գյուղն ունեցել է Կուաշ, Կվաշավան և Կոշ անվանումները: Համայնքը գտնվում է ծովի մակերևույթից 1250մ բարձրության վրա: Մարզկենտրոնից գտնվում է 18կմ հեռավորության վրա, իսկ մայրաքաղաքից 41 կմ: Համայնքը հատում է Կոշ-Ավան-Լեռնարոտ միջհամայնքային մարզային նշանակության ճանապարհը, իսկ հանրապետական նշանակության՝ Երևան-Գյումրի մայրուղին: Կլիման չոր է, ոչ բարենպաստ գյուղատնտեսության և անասնապահության զարգացման համար: Ռելեֆը անհարթ է, գոգավոր, ուռուցիկ: Համայնքում առկա է տուֆ քարի պաշարներ, որից օգտագործվում են մի շարք հանքեր: Կոշ համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 2880 հա, որից գյուղատնտեսական նշանակություն ունեն 1069,40 հա, բնակավայրերը զբաղեցնում են 136,44 հա, արդյունաբերական և ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության օբեյկտները՝ 30,31 հա, էներգետիկայի, տրանսպորտի և կապի ենթակառուցվածքների օբեյկտները՝ 1,59 հա, հատուկ պահպանվող տարածքները՝ 4,49 հա, ջրային հոդերը՝ 11,52 հա:

Հիմնախնդիրներ՝

- համայնքի գլխավոր հատակագծի դրույթների խախտումներ.
- համայնքի փողոցային ցանցի անբարեկարգ իրավիճակ. .

Կոշ համայնքի բնակչության ժողովրդագրությունը և սոցիալական կազմը ներկայացված է աղույակ 1-ում:

Աղույակ 1

Ժողովրդագրության և սոցիալական կազմ

1	Ընտանիքների քանակը	882
2	Բնակչությունը՝ ընդամենը	3437
2.1	Արական	1691
2.2	Իգական	1746
3	Անչափահասներ	601
4	Չափահասներ	2836
4.1	Աշխատունակ	1740
4.2	Ոչ աշխատունակ	622
5	Թոշակառուներ	387
6	Միայնակ մայրեր	30
7	Նպաստ ստացող ընտանիքներ	61
8	Բազմազավակ ընտանիքներ	25
9	Ժամանակավոր կացարաններում ապրող ընտանիքներ	10
10	Համայնքից ժամանակավորապես բացակայողների թիվը	205

2.2 Համայնքի սոցիալ տնտեսական իրավիճակը

Կոշ համայնքի 2016 թվականի բյուջեն եկամտային մասով կազմել է 71462,3 հազար դրամ, ծախսերի գծով՝ 117487,6 հազար դրամ, իսկ դեֆիցիտի գծով՝ 46025,3 հազար դրամ: 2016 թվականի բյուջեի եկամուտների մեջ համայնքի սեփական եկամուտների բաժինը կազմում է **26,32 %՝ 18813,5** հազար դրամ: Կոշ համայնքում հիմնականում զբաղվում են անասնապահությամբ, մեղվաբուծությամբ, բանջարաբուծությամբ և պտղաբուծությամբ: Խորհրդային տարիներին մշակվում էին վարելահող՝ 750 հա, բազմամյա տնկարքներ՝ 250 հա, իսկ այժմ՝ 300 հա վարելահող և 163 հա բազմամյա տնկարք: Գյուղատնտեսական արտադրանիքից շուկայում վաճառվում է ծիրան, խաղող, խնձոր, դեղձ և փոքր քանակությամբ տանձ:

Համայնքում կան 1892 գլուխ խոշոր եղջերավոր անասուն, 2780 թռչուն:

Արտադրական ձեռնարկություններն են

- „Գոլդեն Գրեյվ ԱրմԱս., ՍՊԸ - գործող, զբաղվում է խաղողագործությամբ և վերամշակմամբ, հզորությունը 3500տ , աշխատակիցների թիվը՝ սեզոնային աշխատող 20-150 մարդ
- „Արման-Տիգրան., ՍՊԸ -չի գործում,
- „Առաքել Սինամ., ՍՊԸ- գործում է ,զբաղվում է քարի արտադրությամբ, սեզոնային աշխատող 5-15 մարդ:
- „ՄԳՄ- Անդրգրունդ., ՍՊԸ տուֆ քարի արդարադատություն, աշխատանքը սեզոնային 8-40 մարդ:
- Համայնքում գործող ոչ կառավարական կազմակերպություններ չեն գործում:

Կոշ համայնքում է գտնվում ՀՀ Արդարադատության նախարարության Քրեակատարողական վարչության ,ԿՈՇ ՔԿՀԵ-ն, որի աշխատակիցների քանակը 100-116 մարդ է:

Համայնքում գործում են 7 առևտրի կետեր, որտեղ աշխատում է 15 մարդ:

Արագածոտն մարզի պատմական հարուստ անցյալ ու արժեքավոր հուշարձաններ ունեցող բնակավայրերից է Կոշը: Դեռևս IV-V դարերում այն հիշատակվում է որպես Արշակունիների արքունի սեփականություն հանդիսացող ավան:

Գյուղի ամենահին հնություններից է Սուրբ Սարգիս վանքը: Պատմական գրքերում այս վանքի մասին տեղեկություններ չկան: Տեսանելի են վանքի երկու ավանդատները (խորաները) և ավերակների մեջ թափված տուֆի քարերը: Այն պետք է կառուցված լինի 301թ-ից անմիջապես հետո, այսինքն IV դարում:

Երկրորդ եկեղեցին, որ պատմական գրքերում հիշվում է Կոշավանք, այն Սուրբ Ստեփանոս վանքն է՝ կառուցված Գրիգոր Իշխանի ժամանակ՝ 630թ-ին և գործել է մինչև 13-րդ դարը: Այս վանքում է իր քրիստոնեական քարոզչությունները անցկացրել Պետրոս վանահայրը կամ Պետրոս Ականատեսը: Վանքի արևելյան պատի լայնությամբ կա Իվանե Զաքարեի արձանագրությունը վանքին նվերներ տալու մասին: Գտնվում է կիսականգուն վիճակում, իսկ գմբեթը շուտ է եկել ձորը:

Երրորդ եկեղեցին, որը կոչվում է Գր. Լուսավորչի անվամբ, գտնվում է գյուղի հյուսիս արևմտյան մասում՝ շրջապատված հին ու նոր գերեզմաններով, խաչքարերով: Նրա հարավային պատի վրա կա դարձյալ Իվանե Զաքարյանի՝ վրացական այբուբենով գրված արձանագրությունը, այն պահպանվում է նաև մեր մատենադարանում:

Եկեղեցուց փոքր հյուսիս՝ ժայռերի գագաթին դարձյալ Զաքարյան իշխանների ղեկավարությամբ կառուցվել է Կուսաբերդ կամ աղջկա բերդ ամրոցը:

Մյուս եկեղեցին Սուրբ Գևորգն է, այն կառուցվել է VIII-IX-րդ դարերում, սակայն պահպանված երեք շարքերից հետո վերակառուցվել է 19-րդ դարում՝ 1887թ. և ավարտվել 1894 թվին:

Բացի եկեղեցիներից գյուղի ծայրում՝ Գյումրի տանող ճանապարհից մի փոքր հեռու գտնվում է 7մ. բարձրությամբ Խաչքար: Այն կառուցել է ինքը՝ Պետրոս Ականատեսը 1175թ.՝ ի շնորհիվ իր տեսած տեսիլքի: Արևմտյան կողմում՝ սարի բարձրունքի վրա կա ևս 7մ բարձրությամբ խաչքար: Այն կառուցվել է հայ և վրաց զոհված մարտիկների հիշատակի համար:

Համայնքապետարանի կողմից զբոսաշրջության զարգացմանը աջակցելու մեխանիզմները հետևյալն են՝

- Տեղադրել ցուցանակներ, պատմական նկարագիր,
- Բարեկարգել ճանապարհները,
- Ստեղծել ենթակառուցվածքներ, որոնք մատչելի կդարձնեն զբոսաշրջիկների տեղաշարժը և սպասարկումը:

Զբոսաշրջության զարգացումը կխթանի համայնքում մանրածախ առևտրին և տնայնագործությանը, որը կապահովի լրացուցիչ զբաղվածություն:

Համայնքում գործում է մեկ միջնակարգ դպրոց, որտեղ սովորում է 408 երեխա: Բավարարված է մասնագիտական կադրերով՝ 46 մանկավարժ: Կոչ համայնքում գործում են նախադպրոցական երկու հաստատություն՝ մանկապարտեզ և նախակրթարան.

- Կոչ համայնքի մանկապարտեզ՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն ՀՈԱԿ,
- Կոչի միջնակարգ դպրոցի նախակրթարան:

Մանկապարտեզը վերանորոգված է, ապահովված է անհրաժեշտ գույքով և սարքավորումներով, ջեռուցման համակարգով: Մանկապարտեզ հաճախում են 82 երեխա: Աշխատում են 18 աշխատակից: Մանկապարտեզը աշխատում է 8 ժամյա աշխատանքային ռեժիմով, տրվում է երեք անգամյա սնունդ՝ նախաճաշ, ճաշ, ետճաշիկ: Կոչ համայնքի մանկապարտեզում 2016 թվականի համար ծնողական վճարի չափը սահմանվել է յուրաքանչյուր երեխայի համար ամսական 5000 (հինգ հազար) դրամ:

Համայնքում գործում են արտադպրոցական կրթության մեկ հաստատություն

- ,Կոչի արվեստի դպրոցե արտադպրոցական ուսումնական հաստատությունՀՈԱԿ:

Արվեստի դպրոցի շենքը գտնվում է վատթար վիճակում:

Համայնքում գործում է բուժամբուլատորիա , որտեղ աշխատում է 11 բուժաշխատող :Համայնքում գործում է նաև „Արմենակ և Աննա Թադեոսեանների,, անվան մանկական վերականգնողական և ցերեկային խնամքի կենտրոնը, որտեղ բուժում են ստանում

սոցիալապես անապահով ընտանիքների մտավոր և ֆիզիկական սահմանափակ կարողություններով երեխաները:

2.3 Համայնքում իրականացվող ծրագրերը

1. Նախատեսվում է 2017թ.-ին ամբողջությամբ ավարտին հասցնել Կոշ համայնքի գազաֆիկացումը, որի համար մինչ օրս հիմնական ֆինասավորման աղբյուր է հանդիսացել „գյուղական ծրագրերի զարգացման, գրասենյակը, իսկ համայնքի ֆինասավորումը կազմել է ընդհամենը 10%:
Համայնքի ամբողջական գազաֆիկացումը ոչ միայն կբարձրացնի բնակչության կենսամակարդակը, այլ նաև թույլ կտա անհատ ձեռներեցներին արտադրության մեջ օգտագործելով գազ ստանալ բարձր շահույթներ, որը կխթանի արտադրանքի ծավալների ավելացմանը և աշխատատեղերի ավելացմանը:
2. Նախատեսվում է հարևան համայնքների հետ համատեղ իրականացնել Ամբերդ-Ավան-Կոշ-Ուջան խմելաջրի նոր ջրատար համայնքային և այլ կազմակերպությունների ֆինասավորմամբ:
Ապահովելով շուրջօրյա ջրամատակարարում ոչ միայն կբարձրացվի բնակչության կենցաղ-կոմունալ պայմանների մակարդակը, այլ նաև կնպաստի ձեռներեցության ավելացմանը, բիզնեսի նոր ոլորտների ներգրավմանը, որը անմիջապես կապ ունի խմելու ջրի հետ:
Ունենալով շուրջօրյա ջրամատակարարում ակնկալում ենք նոր աշխատատեղերի ավելացում, որը նաև կնպաստի համայնքապետարանի սեփական եկամուտների ավելացմանը
3. Նախատեսվում է շարունակել համագործակցությունը անհատ բարերարներ Ռազմիկ և Վիոլետա Թադևոսյանների հետ: Անգնահատելի է Արմենակ և Աննա Թադևոսյանների անվան բարեգործական հիմնադրամի կողմից կատարված աշխատանքները Կոշ համայնքի և տարածաշրջանի շուրջ 18 գյուղերի համար: Նրանց կողմից կառուցված բուժհաստատությունը և Կոշ գյուղում հիմնանորոգված, բարեկարգված և կահավորված մանկապարտեզը լուծեցին մեծ սոցիալական խնդիրներ: Հույսով ենք, որ համայնքապետարանի ու բարերարների համագործակցությունը կլինի շարունակական և նրանց օգնությամբ կիրականացնենք համայնքային նորանոր ծրագրեր:
4. Նախատեսվում է համայնքային և դոնոր կազմակերպությունների միջոցներով կատարել գյուղամիջյան, դաշտային հողային և ասֆալտապատ ճանապարհների վերանորոգում:

2.4 Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները

Համայնքի 2016թ. բյուջեյի մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2022 թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

Աղույակ 2

հազար դրամ

Հ/հ	Մուտքերի անվանումը (հազ. դրամ)	2015թ. փաստ.	2016թ. փաստ.	2017թ. Կանխ.	2018թ. Կանխ.	2019թ. Կանխ.	2020 Կանխ.	2021թ. Կանխ.
1	2	3	3	4	5	6	7	8
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*							
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)*	67082.6	71462,3	73517.2	75350.2	76825.3	77980	79420
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	16195.0	17613,5	18500	19480	20645	21370	22020
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	11280.0	11228,5	11500	12100,0	12725	13100,	13460
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	980,0	928,5	1000.0	1100.0	1250.0	1300.0	1360.0
	Հողի հարկ	10300	10300	10500.0	11000.0	11200.0	11800.	12100
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից	4730.0	6200,0	6800.0	7100.0	7560.0	7820.0	8050.0
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	6200,0	6200,0	6800,0	7100,0	7560,0	7820,0	8050,0
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ	185.0	185.0	200.0	280.0	360.0	450.0	510.0
	Տեղական տուրքեր	185.0	185.0	200,0	280,0	360,0	450,0	510.0
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ							
	Պետական տուրքեր							
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ							
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ							
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ							
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	49569.4	52648,8	53817.2	54310.2	54980.3	55410	56200
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական							

	համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ							
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ	47435.5	51315.1	51850	52500	53120	53500	54220
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	2133.9	1333,7	1967,2	1810,2	1860,3	1910,0	1980,0
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	1200.0	1200.0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0
3.1	Տոկոսներ							
3.2	Շահաբաժիններ							
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	1200.0	1200.0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	1200.0	1200.0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ							
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր							
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում							
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ							
3.5	Վարչական գանձումներ							
	Տեղական վճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ							
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ							

3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից							
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ							
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից							
3.7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.9	Այլ եկամուտներ*							
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր							
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր							
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ							
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)							
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր							
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր							
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր							
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր							
4.	Զարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							
	Հողի իրացումից մուտքեր							
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՄ ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՐՔՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)							
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՐՔՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)							
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ							

	մասնակցություն							
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր							
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր							
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում							
2.2	Փոխատվություններ							
	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր							
	-փոխատվությունների տրամադրում							
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը	47700,9	46025.3	47012	47403	48102	48623	49205
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս							
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս							
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում							
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը							
Բ.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ							
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							

*) Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր եկամուտների մեջ

2.5 Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ

Խնդիրները դասակարգվել են համաձայն ձգտումների և սահմանվել են իրականացման առաջնությունները՝ ելնելով համայնքի բնակչության շահերից և ցանկություններից:

ա) բնակչությանը խմելու ջրով ապահովելը

բ) ոռոգման համակարգերի արդիականացումը և մասնակի վերանորոգումը

գ) ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը

դ) գյուղատնտեսության բնագավառում բարձրարժեք մշակաբույսերի ներմուծումը

ե) բարեգործության խթանումը՝ համայնքում մշակույթային, կրթական, գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինասավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինասական անկախության ապահովման նպատակով:

Վերը նշված հարցերի լուծման համար առկա դժվարությունները հիմնականում կապված են համայնքի եկամուտներից: Համայնքը չունի անհրաժեշտ եկամուտներ՝ իր առջև դրված հիմնահարցերը մինագամից լուծելու համար:

2.6 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն

Աղյուսակ 3

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
Ջրովի հողատարածքների առկայություն	Խմելաջրի խնդիր
Կրթական բարձր մակարդակ	Ռոռզման ջրի ներքին ցանցի վատ վիճակ
Բարձր բերքատու, հատկապես խնձորի, ծիրանի, խաղողի, սալորի այգիների առկայություն	Գյուղ մթերքների իրացման անբավարար մակարդակ,
Աշխատուժի առկայություն	Բնակչության արտագաղթի մեծ տոկոս
Պատմամշակույթային արժեքավոր հուշարձանների առկայություն	հակակարկտային կայանների բացակայություն
Քարհանքներ	Աշխատատեղերի պակաս

Հնարավորություններ	Սպառնալիքներ
Կուլտուր-կենցաղային պայմանների բարելավում	Բնական աղետներ
Բերքատվության և մթերատվության բարձրացում	Ատոմակայանին մոտ գտնվելը
Բնակչության արտագնա աշխատանքի կանխարգելում	Ծնելիության նվազում
Արտադրական ձեռնարկության վերագործարկում	Գյուղ. մթերքների գների նվազում
Տուրիզմի զարգացման հնարավորություն	Մթերոլ կազմակերպությունների բացակայություն

3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում

3.2 Համայնքի զարգացման տեսլական

Համայնքի զարգացման ռազմավարությունն է՝ բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները և համայնքը դարձնել ավելի մաքուր, բարեկարգ, կանաչապատ և գրավիչ բնակավայր:

Զարգացման հիմնական ուղղությունների իրականացման գործընթացում կարևորվում է տեղական իշխանությունների, համայնքի բնակչության, քաղաքացիական հասարակության և գործարարների համատեղ գործունեությունը, ինչպես նաև համագործակցությունը պետական կառավարման մարմինների և դոնոր կազմակերպությունների հետ:

Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշներն են՝

- Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոս),
- Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ (արտահայտված տոկոս),
- Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայամանվորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ(արտահայտված տոկոս):

Ցուցանիշների արժեքները հինգ տարիների համար ներկայացված է աղյուսակ 4-ում

Աղյուսակ 4. Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշների կանխատեսվող արժեքները հինգ տարիների համար (2017-2021թթ.)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)	19.8%	19%	18%	17%	16%
2.	Համայնքի սեփական	8.3%	-4.5%	-3.2%	-2.5%	-1.6%

	Եկամուտների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով					
3.	Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով	1%	1.5%	1.7%	2%	2.5%

3.2 Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ

1. բնակչությանը խմելու ջրով ապահովելը
2. ոռոգման համակարգերի արդիականացումը և մասնակի վերանորոգումը
3. ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը
4. գյուղատնտեսության բնագավառում բարձրարժեք մշակաբույսերի ներմուծումը

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N 1

«Բնակչությանը խմելաջրով ապահովել »

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը							
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Բնակչությանը խմելաջրով ապահովելը	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի միջանկյալ	1.						

արդյունքներ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. 1.2. 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. 2.2.						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ							
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը							
Ծրագրի հիմնական շահառուները							
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ							
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն							

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N 2

«Ոռոգման համակարգերի արդիականացումը և մասնակի վերանորոգում »

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը							
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ ոռոգման համակարգերի արդիականացումը և մասնակի վերանորոգումը	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	3.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	4.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ						
	1.1.						
	1.2.						
	2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ						
	2.1.						
	2.2.						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝						
Ծրագրի							

իրականացման համար անհրաժեշտ այլ նեսուրսներ	
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N 3

« Ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը »

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը							
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ						

գործողությունները	1.1. 1.2. 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. 2.2.
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N 4

« Գյուղտնտեսության բնագավառում բարձրարժեք մշակաբույսերի ներմուծումը »

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Գյուղտնտեսության բնագավառում բարձրարժեք մշակաբույսերի	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ			
		2016	2017	2018	2019	2020

ներմուծումը							
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. 1.2. 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. 2.2.						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ							
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը							
Ծրագրի հիմնական շահառուները							
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ							
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն							

4. ՀԶՀԾ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

Համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեի նախագծի կազմման ծրագրային հիմքը ՀԶՀԾ-ում համապատասխան տարվա համար նախատեսված ոլորտային և բնակավայրային ծրագրերն են, որոնց իրականացման համար հաշվարկվել են ֆինանսավորման համապատասխան աղբյուրներ և ծախսեր: Գործնականում, ՀԶՀԾ-ի իրականացումը հանգում է հիմնականում (չհաշված ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին նախատեսված ծրագրերը) համայնքի գալիք հինգ տարիների բյուջեների կատարմանը:

Կոշ համայնքի ՀԶՀԾ-ի ֆինանսավորումն ամփոփված է Աղյուսակ 5 -ում:

Աղյուսակ .5 ՀԶՀԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

(Կոշ համայնք)

(2017-2021 թթ.)

Պարտադիր խնդիր	Բյուջետա- վորված միջոցներ	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների					Ֆինանսավորման աղբյուրներ					Ծախսեր ի դասեր		Ֆինանսավորման և կարգավիճակ			
		2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի սեփական եկամուտներ	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	Եվրամիությունից գաղտնագրա- դրամաշնորհներ	Բարեգործություն/նվիրատվություն	Դեղատվություն-համայնք-նասնավոր հատված համագործակցու-թյուն	Այլ աղբյուրներ	Ընթացիկ ծախսեր	Կապիտալ ծախսեր	Ֆինանսավորումն առկա է	Ֆինանսավորման շուրջ ընթանում են բանակցություններ	Նեղակազմվել է ֆինանսավորման հատ Ֆինանսավորման հարցը լուծված չէ
1. Բնակչությանը խմելաջրով ապահովել																	
2. Ոռոգման համակարգերի																	

արդիականացումը և մասնակի վերանորոգում																		
3.Ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը																		
4.Գյուղատնտեսության բնագավառում բարձրարժեք մշակաբույսերի ներմուծումը																		

ՀՀԶԾ մոնիթորինգ

ՀԶՀԾ-ի ներքին մոնիթորինգն իրականացվելու է ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմիցյուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ:

ՀԶՀԾ-ի մոնիթորինգն իրականացվելու է ըստ ոլորտային ծրագրերի ու միջոցառումների աշխատանքների կատարման ցուցանիշների:

Աղյուսակ 6-ում՝ ներկայացված է ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը:

Աղույսակ 6 Մ Ո Ն Ի Թ Ո Ր Ի Ն Գ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

ԿՈՇ ՀԱՄԱՅՆՔ

Տրամաբանական մոդելի բաղադրիչ	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2016)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2017)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2017)	Ցուցանիշի կատարողական (2017)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2018)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2018)	Ցուցանիշի կատարողական (2018)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2019)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2019)	Ցուցանիշի կատարողական (2019)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2020)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2020)	Ցուցանիշի կատարողական (2020)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2021)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2021)	Ցուցանիշի կատարողական (2021)	Տվյալների հավաքագրման պարբերականությունը	Ցուցանիշի ստացման աղբյուր	Ցուցանիշի ստացման մեթոդ
	Կիսամյակային	Տարեկան																	
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ																			
1.Աղքատությանշեմից ցածրգտնվողընտանիքներիհարաբերությունըհամայնքիընտանիքներիընդհանուրթվին (արտահայտվածտոկոսով)																	X	Մարզպետարաններ (Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Արարատ, Զեյթունիկ համայնքների համար՝ համայնքապետարաններ)	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն/հարցազրույց
2.Համայնքիսեփական եկամուտներիտարեկանաճ,արտահայտվածտոկոսով																	X	Համայնքապետարան	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն
3.Համայնքումգրանցվածբնակիչներիթվի փոփոխությունընախորդտարվահամեմատ , արտահայտվածտոկոսով, չհաշվածհամայնքիբնակչությանփոփոխություն																	X	ՀՀ Ոստիկանություն	Հարցում

յունըբնականաճիպատճառով																			
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ																			
1. Բնակչությանը խմելաջրով ապահովել																			
2. Ոռոգման համակարգերի արդիականացումը և մասնակի վերանորոգում															X		Համայնքա- պետարան	Փաստա- թղթային ուսումնա- սիրություն	
3.Ներհամայնքայի ն, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգումը																			
4.Գյուղտնտեսությ ան բնագավառում բարձրաժեք մշակաբույսերի ներմուծումը																X		Համայնքա- պետարան	Փաստա- թղթային ուսումնա- սիրություն

Եզրափակում

ՀԶՀԾ-ն հանդիսանալու է համայնքի գալիք հինգ տարիների գործունեության ուղեցույցը: 2017-2021թթ. ընթացքում ՀԶՀԾ-ում ընդգրկված ծրագրերի իրականացմանն են ուղղված լինելու համայնքի ՏԻՄ-երի ջանքերն ու աշխատանքը՝ մոբիլիզացնելով համայնքի ֆինանսական, մարդկային և նյութական ռեսուրսների ողջ պոտենցիալը: ՀԶՀԾ-ի իրագործումը հնարավորություն կտա քայլ առ քայլ մոտենալ հեռվում նշմարվող այն ցանկալի տեսլականին, որպիսին ցանկանում է տեսնել համայնքը նրա յուրաքանչյուր բնակիչ: ՀԶՀԾ-ում տեղ գտած դրույթները լինելու են այն ծրագրային հիմքը, որի վրա հենվելով կազմվելու է համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեն:

Ծրագիրը հաջողությամբ իրագործելու համար ՏԻՄ-երը պետք է սերտորեն և արդյունավետ համագործակցեն պետական կառույցների, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների և այլ շահագրգիռ կողմերի և կառույցների հետ:

ՀԶՀԾ-ի իրականացման հսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը կիրականացնեն համայնքի ղեկավարը և համայնքի ավագանին: ՀԶՀԾ-ի ներքին վերահսկողության արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ավագանուն՝ իգիտություն:

Յուրաքանչյուր հաջորդ տարի կկատարվի ՀԶՀԾ-ի իրականացման նախորդ տարվա արդյունքների ուսումնասիրություն, ամփոփում, ձեռքբերումների գնահատում և թերությունների բացահայտում: Նախորդ տարվա արդյունքների հիման վրա համապատասխան ուղղումներ և լրացումներ կկատարվեն մնացյալ տարիների ծրագրերում:

Հիմնվելով ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, ՀԶՀԾ-ի վերանայման անհրաժեշտության դեպքում, համայնքի ղեկավարը ՀԶՀԾ-ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ իր և (կամ) համայնքի ավագանու անդամներից ստացված բոլոր առաջարկությունները ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

Համայնքի ավագանու անդամի (անդամների) առաջարկած այն փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, որոնք ավելացնում են ՀԶՀԾ-ի իրականացման ծախսերը, համայնքի ավագանու որոշմամբ ընդունվում են մի այն համայնքի ղեկավարի եզրակացության առկայությամբ և ավագանու նիստին ներկա անդամների ձայների երկու երրորդով:

ՀԶՀԾ-ի փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, ավագանու հաստատումից հետո, հրապարակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

